

Сабыр Адай:

Сен, өйткені, қазақсың ғой, бауырым...

Жақында қазақтың үш жүзінен жиналған ақсақалдары мен азаматтары «Отпан тауда» бас қосып, бабалар рухын баянды тарихымыздың бастауы ретінде дәріптеу арқылы елді жасампаз еңбек, жарқын болашақ, жалынды намыс және бірлік пен берекеге, ұлттық тұтастыққа шақырды.

Бұл басқосу – «мәңгілік ел» рухын асқақтатқан, ұлт бірлігін ту қылып көтерген, маңғыстау тарихындағы ұлы оқиғалардың бірі болды. Қазақ ұлттық мәдениетінің негізінде жасақталынған «Отпан тау» тарихи танымдық этно-мәдени орталығының идея авторы Сабыр Адаймен тілші сұхбаты

– Сабыр аға, осыдан он бір жыл бұрын Сіздің «Адай-ата рухына арнап ескерткіш-кесене тұрғызу керек» деген мақалаңыз республикалық мерзімді басылым бетінде жарияланды. Халық қолдады, 2007 жылы ашылу салтанаты өтіп, Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев арнайы құттықтау жолдады. Автор ретінде «Отпан тау» тарихи танымдық этно-мәдени орталығының қысқаша құрылымдық баяннамасы мен тұжырымдамасына тоқталсаңыз?!

– Мен, бұл сұрағыңызға барынша қысқа да нұсқа жауап беруге тырысайын. Халықаралық жағдайлардың құбылмалы тұрақсыздығымен әлемдік-саяси күштердің (Алпауыттардың) шикізат және мұнай сияқты өндірістік қуат көздеріне деген мұқтаждығы күннен-күнге өрескел өзімшілдіктің, бүліншіліктің бүркемелі әрекетіне айналып бара жатқаны жасырын емес. Күллі қазақ даласы секілді, Маңғыстау өлкесі де шикізат қорына, әсіресе мұнай кендеріне өте бай. Тарихи таным тұрғысынан өндірістік өлкені негіздей түсу үшін Отпан тауға Адай-Ата кесенесі салынды. Сыртқы саяси күштердің алдында Тәуелсіздіктің тұғырын бекемдей түсу үшін қажет болған қадам. Амал-әрекеттерді бұқара халықтың санасында қалыптасқан салт-дәстүрлерден алуды мақсат тұттық. Ұлттық мәдени шараны ұйымдастыруға, жасауға бұқараның өзінің бастамашыл күш-қуатын пайдалану – көздеулі нысана. Ұлттың ішкі тұтастығы мен бірлігін кез келген сыртқы саяси ойындардың қақпанына түспейтіндей дәрежеде қалыптастыру, қуаттандыру, жетілдіру, жігерлендіру амалдарын бұқара халық өз бойынан өзі іздеп табуға итермелеудің әдістемелік көрнекілігін жасау. Үкімет тарапынан Отпан таудағы мәдени шаралардың барынша сән-салтанатпен өтуіне мән бергені дұрыс... Еңсесін көтерген Халық – Ерлік пен Бірлікті ту

қылып ұстайтын болады. Ескеретін бір жағдай: Біріншіден, өлкеміз бен көршілес отырған елдердегі кейбір «зиялы бауырларымыз бен мансап иелерінің» Маңғыстау сияқты мұнайлы-түбекті өздеріне теліп икемдеу деректері күн тәртібінен түскен жоқ. Қажет жағдайда айдап салушы алпауыттар да табылады. Ал Адай-ата кесенесі болса Атамекенімізді мәңгілік айғақтап тұру үшін Отпан тауға басқан қалың қазақтың Мөрі!..

Шекараға қағылған қазақы рухымыздың алтын қазығы және ұлтымызды тұтастық пен бірлікке шақырып тұрған ұран оттың шалқыған алауы, байтақ бұқараның қалауы. Екіншіден, қазақ халқы тарихи зұлматтардың қырсығынан саны аз, сапалық тұрғыдан іштей іріп, ала-құла күй кешіп Тәуелсіздікке жетті. Ортақ ұлттық ар-намыс пен қандастықтан, түсіністік пен сүйіспеншіліктен, салт-дәстүрден шегініп, жатпен жарнақтасып, тас бауыр, суық бола бастады. Өзге діндерге еліктеп, басқаларға бас иіп, сүйеніш іздеуі де жанды ауыртатын көрініс. Осындай жағдайда ресми билік пен мемлекеттік қызметкерлерге қарап отыра беру аздық етеді. Олар қолынан келгенін жасап жатқан болар.. Біз – бұқара халық жастардың, жалпы қазақ халқының тұтастығы мен бірлігіне қызмет жасаудың амалын іздеуіміз керек. Бұқара халықтың күнделікті тұрмысындағы ақыл-санасына сіңісті болған ұлттық салт-дәстүр негізіндегі қарапайым қағидаларды елеп-екшеп пайдамызға жаратуымыз керек. Бүкіл қазақ «ия, солай ғой..» дейтіндей ортақ даусыз қағида, өнегелі өріс, көсегелі кеңес керек. Міне, осы орайда қазақы шежіре, салт-дәстүр, бабаларымыздан қалған қарапайым қағидалар, атап айтқанда: қарашаңыраққа келу, қарақазаннан дәм тату, көрісу т.с.с ұлттық ұғымдар көмекке келеді. Түпкі мақсат – Қарашаңыраққа келу, қарақазаннан дәм тату және көрісу салтанатының аясында күллі қазақ азаматтарының рухын туыстастырып, жастарға ұлттық бірлік пен ортақ ар-намысты және Отаншылдықты дәріптеу. Халықтық қағидаларға сүйене отырып, бұл мәдени шараны бұқара халықтың өзі ұйымдастырып, жетекшілік кейіпке енуіне мүмкіндік жасау (бұлай жасау халықтың белсенділігін арттырып, өз-өзіне деген сенімін оятады). Халықтың Отаншылдық қабілеті оған сенім артқанда ғана гүлдене түседі. Сол үшін бұл мерейлі мерекені жергілікті ақсақалдардың ұсыныс, шешімімен үш жүздің ақсақалдары мен азаматтарына бере отырып, мемлекет те көмектесу арқылы қадағалауына, ықпал жасауына болады. Қазақтың ақсақалдары мен ұл-қыздары, тіпті түбі бір түркінің азаматтары Ұлттық қағидаға сай қарашаңырақта бас қосып, қарақазаннан дәм татып, әр аймақтың ән-күйін шырқап, танысып-білісіп жатса той үстіне той емес пе?!.. Келемін деушілердің барлығына мүмкіндік туады, мұның өзі халықтың көңілін семіртіп, дәрежесін теңестіреді. Осындай ақ-адал тілектің күші мен қуаты,

Отпан таудағы ұлы шаруаға мұрындық болуыма себеп болды. Елбасы да, ресми Билік те – қазақстандықтарға ортақ тұлғалар.

Қазаққа тиімді шараларды біз, бұқара халық өзіміз жасауымыз керек. Билік мұны бәрімізден де терең түсінгені және жол бергені жөн. Құдайға шүкір, өзге ұлттарға мүмкіндік беріп отырмыз. Қазақ халқының да бұқаралық тұрғыдан ұлттық айшығы бар айтулы мерекесі болғаны дұрыс қой (әрине, қазақстандағы барлық шаруа түптің-түбі қазақтың мүддесі үшін жасалынып жатқанын түсінеміз. Дегенмен, өз ұлтымыздың бірлігін нығайту аса қажетті сұраныс, уақыт талабы). Отпан таудағы жасалынып жатқан шаруаларға Н.Ә. Назарбаевтан бастап талай-талай азаматтар, көрнекті тұлғалар ақ тілектерін білдіргені көпшілікке мәлім. Әр Атаның ұрпақтары қызметті бөліп алып, қоғамдық негізде жылына бір мәдени нысанды тұрғызып мемлекеттің құзырына беріп келеді. Мұның өзі керемет көрініс және Отаншылдықтың белгісі емес пе!?! Осы орасан асқақ шаруаның биылғы ауыртпалығын

Маңғыстауда Мұңал Ата ұрпақтары өз мойындарына алып, игілікті іс тындырып жатыр. Бекет Атаны дүниеге әкелген ауылдың берекеті қашан да молынан, шарапаты оңынан болсын. Алланың нұры жаусын, ел үшін жүрген Азаматтарға!

– Сабыр аға, қазақ халқының туыстық сана-сезімін ояту салт-дәстүрімізді дәріптеу және ұлттық мерекені бұқара халықтың өзінің жетекшілігімен баянды етудің амалы екен ғой.

– Ия, дұрыс айтасыз. Сол қарапайым қағида ғой. Шамамен негізгі тұжырымдамасын былайша өрнектеуге болады:

1. Салт-дәстүр негізінде қалыптасқан ұлттық, қоғамдық жүйені бүгінгі күннің талап-тілегіне ыңғайлап, қазақтың ішкі тұтастығы мен бірлігіне дәнекер-ұйытқы қылып, төл халықты әр аймақта оқшаулану мен әркелкіліктен сақтау.

2. Ұлттық мүддемізді қорғай отырып, Ресми Биліктің әлемдік саясат сахнасын да өз халқының үнсіз түсіністігі мен ішкі үйлесіміне, бірлігі мен тұтастығына табан тіреуін қамтамасыз ету.

3. Амалдың (Наурыздың) 13-14-де бас қосқан қазақ ақсақалдары жыл сайын алдағы Наурыз мерекесіне арнап «Үндеу хат» жолдап қазақстандықтарды құттықтап, бірлік пен берекеге шақырып отырса, ол да Қазақ халқының барлық берекет пен бірліктің кепілі екендігінен хабар беріп тұрар еді. Қазақ ақсақалдарының және азаматтарының беделін арттырар еді әрі бұл бұқара халықтың өзінің үндеуі болып шығар еді.

– Сабыр аға, Қарашаңырақ, қарақазан, көрісу, Ұран от жағу сияқты амал-әрекеттер мен дәстүр-салттарды түсіндіре кетсеңіз?!

– «Отпан тау» тарихи танымдық этно-мәдени орталығының мақсатты жұмысына негіз беретін қарапайым қағидаларға жалпы түсінік бере кетейін:

Қазақ шежіресі – Қазақ халқының жадында сақталған рулық шежіреде бүгінгі қазақ баласының барлығы, қазақ атадан өсіп-өнген бір кісінің баласы екендігі айтылады. Мәселе ұлттық шежіренің ғылыми және тарихи танымдық зерделеу тұрғысынан қаншалықты нақтылығында емес, тегін іздеп тереңдеген сайын бүгінгі барлық қазақты бір кісінің (қазақ атаның) баласы қылып шығаратын тұтастыққа негізделген – тайға таңба басқандай құрылымдық құндылығы мен сабақтастығында. Тірілер үшін керек кемеңгер жүйе. Тегін білген қазақтың – бәрі туыс!

Қарашаңырақ – ұлы, негізгі, киелі, байырғы, мұрагер, бас шаңырақ деген ұғымдарды береді (т.с.с). Ұлттық салт-санада қарашаңырақ ұғымы өте әділ шешімін тапқан. Мысалы: бір әкенің үш ұлы бар делік. Күндердің күнінде үлкен екі ұлын үйлендіріп, жеке отау тігіп бөлек шығарады. Ал кенже ұлы әке-шешенің қолында, қарашаңырақта немесе бас шаңырақта қалады. Негізгі мұрагер кенже ұл болады. Атадан, әкеден қалған қарашаңыраққа мұрагер болғандықтан – кенже ұлдың жасы кіші болса да, жолы үлкен болады. Ұлдың кенжелігін қарашаңыраққа берілген жол мен аманат толтырып, еселеп, теңестіріп тұрады. Сол шаңырақтан отау тігіп бөлек шыққан ұлдары мен қыздары сәлем беріп, төркіндеп, амал айында көрісіп ата-ананың бар кезінде де, жоқ кезінде бірінші қарашаңыраққа келетін болады. Бұл ата-бабасына және ұшқан ұясына деген құрмет. Туыстықты, қандастықты, бауырластықты баянды ету.

Ұлттық тұрғыдан қарайтын болсақ: Атамекенге, ата дәстүрге, ата-салтқа, баба-тарихқа деген құрмет. Ортақ ұлттық қағидамыз мойындап, әрбір әрекетімізді бауырластық пен туыстыққа икемдеу. Қарашаңырақтың қарақазаны. Қазақтың Қарашаңырағы – Маңғыстау. Елдің Қарақазаны – сол бірлік пен берекенің, құт пен құлпырған жасампаздықтың рухани және заттық бейнесі мен тұғыры. Қазан Түркістандағы Ясауи мазарында да бар. Бірақ ол Исламдық тұтастыққа үндейтін рухани мұрамыз. Ал Отпан таудағы қарашаңырақтың қарақазаны – ұлттық, тектік рухани мұрамыз. «Амал» мерекесінің 13-і мен 14-інде Отпан тауға жиналып, Қазақтың Үш жүзінен шақырылған ақсақалдары мен азаматтары сол ортақ қарашаңырақтың қарақазанынан дәм татса, жылма-жыл жаңғыртып үрдіске айналдырса, ұлтымызға ұлағатты бірлік, құт пен бақ, береке мен ырыс келеді.

Дәм тату – Қазақтың: «бір күн дәмге – қырық жыл сәлем» дейтіні бар. «Дәм аттаған оңбас» деп жататын да сол қазақ. . Қазақтың үйге келген қонаққа: «наннан ауыз ти, ағарғаннан ауыз ти...» деп қиыла қарағаны –

«барымды бөлісіп, бауыр болғым келеді» дегені ғой. Осы ақ-адал дәстүрді ұлттың ішкі бірлігіне пайдалансақ жаман ба...

Қарашаңыраққа көрісіп келу дәстүрі. Көрісу – жүздесу. Жүздесу – танысу, білісу, достасу, сырласу, мұндасу, түсінісу, сену, қанағаттану. Ойлап қараңыз: түсінісу, сену, қанағаттану – адамдарды барлық жақсылыққа бастайтын рухтың тәңірлік нәрі емес пе!.. Маңғыстау халқы амал айының (наурыз) он үшінен он төртіне қараған жұлдызында, өз әулетінің қарашаңырағынан бастап, ел ақсақалдарына, жас-үлкендерге, ағайын-туыс, жекжат-жұрағаттарға жол-жоралғысымен көрісіп шығады. Осы салт-дәстүрді жалпы ұлтымыздың ішкі тұтастығын нығайтуға пайдаланып жылма-жыл үрдіске айналдырсақ деймін. Араласпаса ағайын жат болады. Отпан тау жер жүзіндегі қазақтардың жылына бір рет Көрісе келіп дидарласып, туыстық, қандастық махаббатына нәр алатын жері болады.

Бата беру. Бата – Алланың тарапынан нұрланып, сәулеленіп рухани күш-қуатқа ие болған шын алғыс пен тілек. Жеке тұлғаның және көпшіліктің жалқы мен жалпыға бағышталған көңіл ілтипаты. Бата алу – Алла тарапынан рахмани және рухани күш-қуат алумен қатар, нысаналы бағытыңның шындығы мен ақиқатына қоғамдық негізде көз жеткізіп, кепілдікке ие болу. Қазақта: «Баталы құл арымас, батасыз құл жарымас», «Батамен ер көгерер, жаңбырмен жер көгерер», «Батасыз іс – баянсыз» деген мақал-мәтелдерді мысалға алсақ та жеткілікті.

Ат мінгізіп, шапан жабу деген де бір керемет дәстүр бар. Ат – Ердің қанаты, шапан – Ердің қамсауы, абыройы. Ат мінгізіп, шапан жапқанда да барынша дәріптеп, бағалап, тиісті рәсімдер орындалуы керек. «Бере салу, ала салу, жаба салу, міне салу» сияқты жадағайлық пен жалпақшешейлік құнын кетіреді. Жалпы ұлттық салт-дәстүр мен өнерді көздің қарасындай сыйлау және сыйлату парыз бен қарызымыз. Ұлттық өнерге келетін болсақ, өнердің тарихын өнерпаздардан бөліп қарауға болмайды. Қоғам немқұрайлылықтан сақтануы тиіс. Ұлттың ұлттығын танытатын оның салт-дәстүрі мен өнері.

Бірінші: Отпан тау – Қаратаудың ең биік шыңдарының бірі. Сол биік шыңды халықтың сыртқы жаудан қорғанатын тұғырына айналдырып, бабаларымыз жау келген жағдайда «ҰРАН-ОТ» жаққан. Бірақ бұл – мәселенің бір жағы.

Оның үстіне кейбіреулер: «Бейбіт заманда ұран оттың қажеті қанша» деген сөзді алдыға тартып, жоққа шығарғысы келеді. Бейбітшілікке шақыру – аяушылыққа шақыру емес. Тең тұрып сөйлесе алатындай дәрежеге жетіп, теріс пиғылдарға жол бермеу.

Екінші: ҰРАН – ойлануға, белгілі бір іс-әрекетке дер кезінде мән беруге, аса маңызды шаралар мен шаруаларды айшықтап көрсетуге шақыру,

көпшілікті қоғамдағы ең бір өзекті мәселеге қарай жұмылдыру, үндеу. Мысалы, имандылыққа, білімге, бірлікке, еңбекке, ерлікке, елдікке, отаншылдыққа шақыру, Елбасының үндеулері, жақсылық пен жасампаздыққа бастау, жұмылдыру, бейімдеу, бағыттау, қанаттандыру, қамқорлау, алдын-ала сезіндіру, бекіту, бекемдеу, тұрақтандыру және баянды ету, армандау мен үміт ету, жалқы мен жалпыны, ой мен істі, ұрпақ сабақтастығын дәнекерлеудің негізінде «Ұран салу, бастама көтеру, белсенділікке итермелеу... т.с.с» ұғымдар жатқан жоқ па?!.. Демек, «ҰРАН салудың» барлығын бірдей жаугершілік пен жамандықтың шылауына байлап беруге болмайды.

Үшінші: От – жарық, сәуле, жылу, қозғалыс және өнеркәсіп пен өндірістік мәдениеттің күш-қуаты. От – Күннің жарығы, айдың сәулесі. Күн – тіршіліктің көзі. Шырақ жағып, май түтету, от жағып аластау да бабалардан қалған дәстүр. Қазақта: «Жалынды жастық», «Сәулелі ғұмыр», «Отты жүрек», «Қазаныңнан ырыс, ошағыңнан от кетпесін..», «Көзінде от бар екен..», «Жанартаудай лапылдап, жасындай жарқылдап..» деген сияқты мақал-мәтелдер, сөз тіркестері көп емес пе?!.. Демек, «от» деген сөзден теріс айнарудың қажеті қанша?!.. Міне, осы айтылғандарды ойға түйіп, Отпан Тауда жыл басы «Амал» мерекесінде ҰРАН-ОТ (ұран от) жақсақ: жарқын болашақ, сәулелі ғұмыр, жасампаз еңбек, жалынды намыс және белсенген бірлік пен берекетке, ұлттық тұтастыққа шақыру деген сөз болып шықпай ма?!.. Мерекенің сәні, мерейлі тірлігіміздің мәні және шалқыған көңіліміз бен ұлттық күш-қуат жігеріміздің лапылдаған көрінісі болмай ма?!.. Езіліп, еңкейе бергенде не ұтамыз!?

«Отпан тау» тарихи танымдық этно-мәдени орталықтың ашылу салтанаты 2007 жылдың қазан айының 25-жұлдызында болды. Күллі қазақ даласынан, алыс-жақын шетелдерден 40-50 мыңға жуық азаматтар қатысты. 600-ге жақын үй тігілді. Аталмыш мәдени орталықтың жұмысы жанданған сайын, толыққанды маңызға ие болып, жасампаздана түсетін болады. «Отпан тау» тарихи танымдық этно-мәдени орталығы Маңғыстау облыстық мәдениет басқармасына қарасты, «Отпан» қазыналық кәсіпорнының меншіктік құзырында...

Маңғыстау өлкесінің ескі Қаратау бойындағы ең биік шоқыларының бірі. Халық аузында Отпан тау туралы әңгіме желісі өте ескіден бастау алады және әр түрлі бағытта баяндалып, киелі мекен ретінде аңыздарға арқау болады. ОТ-МАН атауының өзі тым ежелгі тарихтың куәсі екендігінің айғағы. Отпан таудың биік шоқысында ҰРАН-ОТ жағылып, халықты сыртқы жаудың бейқұт шабуылынан қорғануға шақырудың амалдары жасалынған. Ел қорғаған Ерлердің табан еті мен маңдай терінің ізі қалып, жүректеріндегі

ар мен намыстың, Елдіктің рухы сіңген жер. Бабаларымыздың Ұлы Даланы ұрпаққа аманаттап аман-есен тапсыру үшін, түн ұйқысын төрт бөліп ұлтымызға тән береке-бірлік пен бейбітшіліктің Туын құлатпай Көкбөрідей жортуылдап, Арыстандай айбат шегіп, Жолбарыстай жағаласып, Қазақстан Қырандай қырағылық танытып, Ұран салып өткен жері. Қазақ ұлттық мәдениетінің негізінде жасақталынған «Отпан тау» тарихи танымдық этно-мәдени орталығының рухани-сәулеттік кіндік-нысаны – Адай-Ата кесенесі.

Теңіз деңгейінен есептегенде 531 метр биіктіктегі Отпан таудың ең биік шоқысынан бой көтеріп, алтын күмбезі аспанмен астасып тұр. Отпан – бірліктің ордасы. Бұқара халықтың ұлтының болашағы үшін билікпен бірге алға қадам басуының айғағы. Әрбір қазақ ұлт тағдырының күзетшісіне, сайыпқыран сардарына айналуы керек.

– Сабыр аға, ашылғанына біраз уақыт болыпты, нәтиже қандай?!..

– Мысалы, мына мәселеге мән беріңіз. Амалдың 13-14-де көрісу дәстүрі қазаққа ортақ қағида.

Бұрын Маңғыстау халқы көрісу салтанатын әртүрлі деңгейде өткізіп келді. Кейінгі жылдары ұсақ-ұсақ мейрамханаларда бас қосатын болды. Бәрі де дұрыс, халық ұйғарған нәрсенің жаттығы жоқ. Алайда соңғы жылдары көрісу салтанаты Отпан тауда ақсақалдардың шешімімен, мемлекеттік қызметкерлердің басқаруымен бір орталықтан өткізіле бастады. Енді, міне биылғы мерекеге Қазақстанның он төрт облысы мен екі қаласынан ақсақалдар, қоғам қайраткерлері шақырылып, ұлтымызға ортақ мерекеге айналуының алғы шарттары бедерленуде. Көрісу салтанаты бұған дейін дәл осылай жалпы қазаққа ортақ мәнге ие болып көрген жоқ. Ұлттық тұтастық пен бірлікке жетелеу деген осы. Қаншама оқушылар, студенттер бұл жерді тамашалап келіп-кетіп жатыр. Шетелдіктер де, алыстан келген ағайындар да міндетті түрде атбасын Отпанға тірейді. Өзгелер өзін-өзі сыйлайтын ұлтты ғана мойындайды. Бабалар рухы – баянды тарихымыздың бастауы, оларды көкке көтеріп дәріптеу арқылы, Атамекенімізді, Отанымызды асқақтатамыз. Нәтиже ме?!.. Нәтиже!.. Мұны бір деп қойыңыз.

Екінші, Бұқара халық Отпан таудағы өте үлкен этномәдени орталықты өз күшімен тұрғызып мемлекеттің меншігіне өткізді. Жылма-жыл бұқаралық негізде сәулеттік ғимараттар мен мұрағаттар жиынтығын жасап және мерекені өткізудің шығынын белгілі бір дәрежеде өз мойындарына алып келеді. Бұл билік пен бұқара халықтың ұлттық мүдде мен елдікке деген ортақ ынтымақ-ықыласын білдірмей ме!? Бұқара халықтың ұлттың болашағы үшін белсенділік танытуы – баршамыздың басты байлығымыз емес пе?!.. Ұлқызыдарымызды ұлттық мақсатқа жұмылдыру дегеніміз осы емес пе?!.. Исламда: «Имандылықтың жолында бәсекеге түсіңіздер» демей ме?!

Мысалы, мектепте балаларды оқу-білімге ынталандырудың әртүрлі амалдары бар ғой. Нешелеген жарыстар мен сынақтар сол балалардың болашағы үшін жасалынады. Мұны бұрын ұстаз болған ақсақалдарымыз бен аналарымыз жақсы біледі. Сондықтан Отпан таудағы өткізілетін мерекенің қызметі мен жауапкершілігін салт-дәстүр жолымен, қазақы шежіреге сай тектік тұрғыдан ақсақалдар мен азаматтарға аманаттау үрдісі де тәрбиелік мәнге ие. Ешқандай қысым жоқ. Ата ұрпақтары мүмкіндігіне қарай қолынан келген іс-шарасын атқарады. Ең бастысы, бұқара халықты ұлттық мүдденің жолында белсенділікке итермелеу. Мемлекет онсыз да қадағалап, қызметін жасауда. Міне, биыл Қазақ хандығының 550 жылдығы құрметіне арналған Мұңал Ата ұрпақтары «Қарашаңырақ – бірліктің ордасы» атты ұранмен тізе қосып, үлкен ғимарат салып беріп отыр. Қаншама жастар атсалысты. Енді ол ғимарат бүкіл қазақ халқының, қазақстандықтардың игілігіне айналуда: көктемнің ортасына таман еліміздің әр түкпірінен қонақтар жиылып, көрісіп, қазақы рәуіште демалып, көкпар, ошақ бәйге, аламан бәйге, күрес сынды спорт түрлері мен поэзия, жыр, күйден дәстүрлі өнер кеші ұйымдастырылды.

Екі күндік мейрамда исі қазақтың баласы, ғалымдар мен білікті азаматтар бір үстелде бас қосып, Қазақ хандығының 550 жылдығы қарсаңында елдік, бірлік мәселесін көтеру, елді жақсы бастамаларға жұмылдыру бағытында әңгіме-дүкен құрып, алқалы кеңес өткізді.

Имандылық пен халыққа қызмет жасаудың жолындағы рахмани бәсеке-үрдіс деп осыны айту керек. Нәтиже ме? Нәтиже!

Үшінші, Елбасы осы жақында ғана дағдарысқа байланысты келелі жиын өткізіп пікірлерін айтты. Мемлекеттік қазынаға шама келгенше қол салмауға, ұлттық байлығымызды қорғауға, үнемдеуге шақырды. Кейбір халықтық мерекелерді қоғамдық негізде өткізуге үндеді. Біз Отпан таудағы мерекені шамамыз келгенше қоғамдық негізде өткізіп, халық болып жұмыла жүк көтеруге жылдан-жылға дағдыланып келеміз. Мұндай әрекеттің қаржылық есептен көрі рухани құндылығы басым екендігі жалпыға түсінікті. Ұлттық сананы ояту оған сенім артып, жауапкершілікті бөліп беруден басталады.

Ұлтына сүйенген билік қана өміршең. Бұқара халықтың ұлт мүддесі жолында жетекшілік қасиетке ие болуы аз халыққа аса қажетті сапалық көрсеткіш емес пе?!.. Мерекелік шаралардың уақыты мен орнын ауыстыру оның маңызына, тәрбиелік мәніне нұқсан келтіреді.

Әлемде қаншама атаулы күндер бар, мәдениетті елдер ондай тарихи сәттерге өте адал қатынас жасайды. Біздің азаматтар да бабалардан қалған салт-дәстүр мен атаулы күндерге адал болып, перзенттік парызға сай қызмет жасауымыз қажет-ақ... Мәселе мерекелік шараны өткізудегі қиыншылықтар

мен кедергілерде емес, атаулы күннің қалыптасқан тарихи мәнін, мағынасын арзандатып, жоққа шығарып алмауда. Сол үшін Отпан тауда бұл ұлттық мерекені ақсақалдарымыз қатаң тәртіп пен ережеге сәйкес тойлап келеді. Нәтиже ме? Нәтиже!..

Ұлттық мүдденің жолында тоғысайық, ағайын!

– Сабыр аға, сұхбатыңызға рахмет!

– Өзің де аман жүр, Ақбаян!

Сұхбаттасқан: Ақбаян Қожамжарқызы